

Stadsbyggnadsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till gatu- och samhällsmiljönämnden

Datum:
2021-05-31

Diarienummer:
GSN-2021-01610

Handläggare:
Helena Brämerson Gaddefors

Stora Torget ombyggnadstid och valstugor

Förslag till beslut

Gatu- och samhällsmiljönämnden beslutar

1. **att** ombyggnadsarbetena på Stora torget genomförs under 2022, samt
2. **att** inte placera valstugorna på Stora torget under valrörelsen under 2022.

Ärendet

Stora torgets ombyggnad föreslås genomföras som planerats från mars till december 2022. Detta sammanfaller med valrörelsen och valstugornas placering på Stora torget. Ombyggnaden av Stora torget och valstugor på plats kan inte kombineras.

Tre förslag för alternativa platser för valstugor 2022 har studerats vidare och analyserats utifrån behov av yta och säkerhet. Samtliga tre platser är lämpliga att placera valstugor på som ett alternativ till Stora torget. Platserna har olika för- och nackdelar som får beaktas och prioriteras vid val av plats och vidare ansökan om tillstånd för markupplåtelse.

Efter beslut om ombyggnadstid för Stora torget kan planering av byggtiden, genomförande och etappindelning fortsätta och kommuniceras med fastighetsägare, Region Uppsala, verksamheter kring torget och allmänhet fortsätta.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsbyggnadsförvaltningen i samråd med kommunledningskontoret. Information och överläggning i ärendet har skett på kommunstyrelsens arbetsutskott. Samråd om ombyggnadsperiod och alternativa platser för valstugor har även skett med Citysamverkan, polis och räddningstjänst samt Bondens Mat i Uppland.

Föredragning

Ombyggnaden av Stora torget är nästa steg i att förverkliga innerstadsstrategins intentioner efter färdigställande av Gågatan södra och Paradgatan 3 med nytt busshållplatsläge.

Stora torgets nya utformnings fastställdes av gatu- och samhällsmiljönämnden den 25 mars 2021 (§27) och nämnden uppdrog då till stadsbyggnadsförvaltningen att återkomma med förslag till tidplan för arbetenas genomförande. Stora torgets ombyggnad föreslås genomföras som planerats från mars till december 2022. Detta sammanfaller med valrörelsen och valstugornas placering på Stora torget. Ombyggnaden av Stora torget och valstugor på plats kan inte kombineras. Efter beslut om ombyggnadstid för Stora torget kan planering av byggtiden, genomförande och etappindelning fortsätta och kommuniceras med fastighetsägare, Region Uppsala, verksamheter kring torget och allmänhet fortsätta.

Regionen avser behålla omledningen av busstrafiken i ”glappet” mellan Paradgatans slutförande och start av ombyggnaden av Stora Torget, från december 2021 till februari 2022. Detta på grund av stora insatser och resurser med kommunikation vid omledning av bussar.

Ur ett näringslivsperspektiv är det viktigt att samverka och planera inför ombyggnaden. Projektet är ett samarbetsprojekt med Citysamverkan och i dialoger har framkommit att det är viktigt att ombyggnaden av Stora torget genomförs så snart som möjligt. Detta skulle visa att city prioriteras efter ett mycket tuft år under pandemin. Man framhåller att det är av stor vikt att planera för en uppstart efter pandemin och att återta flödena av människor för att behålla verksamheterna i stadskärnan. En fortsatt dialog, lyhördhet och information till berörda fastighetsägare och verksamheter kring Stora torget är en viktig pusselbit för ett genomförande i syfte att minska påverkan på näringsliv och handel.

Alternativa placeringar av valstugor har studerats för att säkerställa att en alternativ plats för detta finns att tillgå vid en ombyggnad av torget 2022. Tre platser har valts ut att analyseras djupare. Platserna är Dragarbrunnstorg, Svartbäcksgatan vid Celsiustorget samt Stadshusgatan/Centralen.

En förutsättning för alternativa platser är allmän platsmark och att det finns tillräckligt med utrymme för valstugor utan att komma i konflikt med transporter, entréer eller annat. Platserna har valts då de dels ligger centralt, med större flöden av gående och cyklister och har ett större utrymme att disponera valstugor på. En säkerhetsanalys för dessa platser har tagits fram som visar att generellt sett är alla tre platserna lämpliga att placera stugorna på. Riskanalysen visar på sex risker som behöver följas upp. Dessa risker handlar inte om platserna utan att minimera risker vid till exempel kränkningar, hot och våldsamheter.

Ekonomiska konsekvenser

Att fastställa tidpunkten för ombyggnadsarbeten på Stora torget samt att besluta om annan plats för valstugorna innebär inga ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 31 maj 2021
- Riskanalys valstugeplacering 2022

Stadsbyggnadsförvaltningen

Anna Axelsson
Biträdande stadsbyggnadsdirektör

Risikanalyis

Uppsala kommuns valstugeplacering inför valår 2022

Lars Johansson
Andreas Croner
Alberto Cortés

Enheten för trygghet, säkerhet och brottförebyggande
Avdelning för trygghet, säkerhet och krisberedskap
Kommunledningskontoret

2021-05-26

Innehåll

Syfte	4
Bakgrund	4
Platser att analysera	4
Ansvarsfördelning	5
Deltagare	6
Metod	6
Värdering av risker	6
Bedömning av sannolikhet	6
Bedömning av konsekvens	7
Identifierade händelser utifrån risknivå	7
Identifierade risker	8
Brandsäkerhet	8
Vattensäkerhet	9
Fysisksäkerhet	9
Personsäkerhet	10
Övrigt	12
Sammanfattning	13

Syfte

Att identifiera risker och föreslå åtgärder för att förebygga oönskade händelser gällande placering av valstugor inför valet år 2022.

Att skapa en säkrare arbetsplats och miljö för valarbetare och besökare utifrån fysisk-, brand-, vatten- och personsäkerhet.

Att bidra till en säkrare demokratisk process.

Bakgrund

Det finns ett fastställt förslag angående Stora torgets utformning.

Stora torgets ombyggnad planeras till mars - dec 2022.

Detta sammanfaller med valrörelsen och valstugornas placering på Stora torget.

Ombyggnaden av Stora torget och valstugor på plats kan inte kombineras.

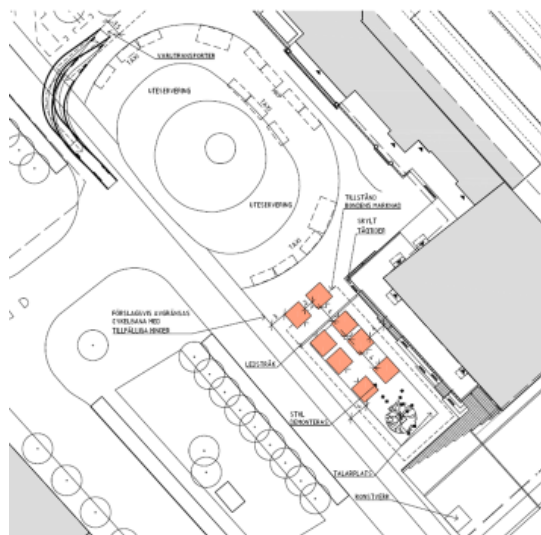
Nya platser är föreslagna

Beslutet grundar sig på flera olika typer av analyser. En av dessa är en riskanalys utifrån säkerhet- och trygghetsaspekter.

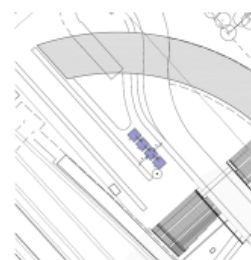
Platser att analysera

Stadshusgatan - Centralen

- ⊗ Strategiskt plats mellan centralstation och stråk mot Stora torget/innerstaden
- ⊗ Stora flöden till tåg & bussar
- ⊗ Kan stå på torgyta utan trafik
- ⊗ Påverkar Bondens marknad som under valstugeperioden inte kan ha sin marknad inom tidigare tillståndsområde. Angränsandeytor upptagna av uteserveringar, transporter, taxi och hkp-platser
- ⊗ Finns risk för konflikt med övriga trafikslag - kan behöva någon avgränsning mot cykelstråk och passerande fordon
- ⊗ Extrastugor får ej plats på denna sida om centralstationen
- ⊗ Valstugor behöver vara stängda under Flygets dag 27/8
- ⊗ Polisen ser detta alternativ som sämst ur deras perspektiv

Dragarbrunns torg

- ☺ Centralt längs Dragarbrunnsgatan
- ☺ Cykelstråk och gående
- ☺ Kan stå på torgyta utan trafik
- ☺ Flertalet valstugor kan stå indraget från gatan och med avstånd till passerande cyklister och trafik
- ☺ Den plats som polisen förordrar av de tre föreslagna alternativen
- ⊗ Kan dela av/skymma entréer - viktigt ta med sig att variera entréer för att inte skapa barriär
- ⊗ Cykelställ behöver tas bort eller stängas av under perioden för valstugornas placering
- ⊗ Om extrastugor upplåts kommer de nära gatan finns risk för konflikt med trafikering - kan behöva någon avgränsning mot cykelstråk och passerande fordon

Svartbäcksgatan/Celsiustorget

- ☺ Centralt på gågatan norra
- ☺ Stora flöden av gående (strosar)
- ☺ Ingen trafik
- ☺ Synligt och nära Stora torget
- ⊗ Kan dela av/skymma Celsiustorget's uteserveringar och entréer - viktigt ta med sig att variera entréer för att inte skapa barriär
- ⊗ Pga minimumavstånd brandsäkerhet rymms inte extrastugor längs gågatan - närmsta lämpliga plats är Dragarbrunnstorg.

Ansvarsfördelning

Planering och utförande av riskanalys är genomförd av enheten för trygghet, säkerhet och brottförebyggande på uppdrag av Stadsbyggnadsförvaltningen.

Enheten för trygghet, säkerhet och brottförebyggande ansvarar för att sammanställa resultatet av riskanalysen, rekommendationer samt att bistå med stöd och råd i genomförandet av eventuella åtgärder.

Deltagare

Lars Johansson
Andreas Croner
Alberto Cortes

Alla tre medarbetare hos enheten för trygghet, säkerhet och brottsförebyggande

Metod

Två platsbesök genomförs för att visualisera möjliga risker som analyseras genom en händelseanalys. Platsbesöket indikerar att utifrån säkerhetsaspekter alla föreslagna platser visar likartade förutsättningar. Där är möjligt att genomföra en händelseanalys som omfattar alla tre platser.

En händelseanalys (riskanalys) för att identifiera eventuella händelser och risker (hot) som verksamheten kan komma att utsättas för.

Händelserna graderas utifrån sannolikhet och konsekvens på en skala som sedan sammanställs i en riskmatris.

Graderingen indikerar om den analyserade risken blir försumbar eller bör åtgärdas med syfte att minimera dess inverkan om den inträffar.

Till varje händelse kopplas förslag till åtgärd och rekommendation.

Värdering av risker

Värdering av risker sker genom att placera identifierade riskerna i riskmatrisen för att få fram ett riskvärde. Riskvärdet avgör sedan vilka risker som är allvarliga och vilka risker som är mindre allvarliga och accepterade.

Riskvärde 5 - mycket hög risk

Risker som har det högsta riskvärdet har en mycket hög sannolikhet och konsekvens. Därför ska åtgärder ta omedelbart för att minska dessa risker.

Riskvärde 4 - hög risk

Risker som ska åtgärdas.

Riskvärde 3 - medelhög risk

Risker som ska arbetas med strategiskt för att minskas.

Riskvärde 2 - låg risk

Lång risk innebär att vi är medvetna om att risken finns men att vi accepterar den och kommer bevaka utvecklingen av risken.

Riskvärde 1 - accepterad risk

Den lägsta nivån av riskvärdet kräver ingen åtgärd då det är accepterade risker.

Bedömning av sannolikhet

När alla risker har identifierats bestäms hur stor sannolikheten är för att de ska inträffa. Sannolikheten bedöms utefter fyra nivåer.

Sannolikhet	Definition	Gradering
Liten	1 ggr/10-100 år	1
Trolig	1 ggr/ 1-10år	2
Stor	2-10 ggr/ 2-10 år	3
Mycket stor	Mer än 10 ggr/år	4

Bedömning av konsekvens

Nästa steg i riskanalysen innebär att avgöra vilken konsekvens de olika riskerna utgör om de skulle inträffa. Konsekvensen bedöms utefter fyra nivåer.

Konsekvens	Definition	Gradering
Liten	Försumbar skada	1
Betydande	Betydande skada	2
Allvarlig	Allvarlig skada	3
Mycket allvarlig	Mycket allvarlig skada	4

Sannolikhet	4	4	8	12	16
	3	3	6	9	12
	2	2	4	6	8
	1	1	2	3	4
		1	2	3	4
		Konsekvens			

Identifierade händelser utifrån risknivå

Riskvärde 5 Mycket hög risk	Risker som har det högsta riskvädet har en mycket hög sannolikhet och konsekvens. Därför ska åtgärder ta omedelbart för att minska dessa risker.
Riskvärde 4 Hög risk	Risker som ska åtgärdas.

Riskvärde 3 Medelhög risk	Risker som ska arbetas med strategiskt för att minskas.
Riskvärde 2 Låg risk	Lång risk innebär att vi är medvetna om att risken finns men att vi accepterar den och kommer bevaka utvecklingen av risken.
Riskvärde 1 Accepterad risk	Den lägsta nivån av riskvärdet kräver ingen åtgärd då det är accepterade risker.

Identifierade risker

Brandsäkerhet

Nr	Exempel på händelser	Sannolikhet	Konsekvens	Risknivå	Åtgärd och Ansvar
B1	Brand i valstuga på natten	1	2	2	<i>Tänk på att placera på tillräckligt avstånd från varandra från varandra.</i> <i>Följ brandförsvarets regler och synpunkter.</i> <i>Rutiner för brandbekämpning ska finnas.</i>
B2	Brand i intilliggande byggnad	1	2	2	<i>Följ brandförsvarets regler och synpunkter.</i> <i>Rutiner för brandbekämpning ska finnas.</i>
B3	Brand i fordon	1	1	1	<i>Begränsning av fordonstrafik</i> <i>Följ brandförsvarets regler och synpunkter.</i> <i>Rutiner för brandbekämpning ska finnas.</i>
B4	Brand i större ansamlingar av skräp, lastpallar, kartonger	1	1	1	<i>Följ brandförsvarets regler och synpunkter.</i> <i>Skapa rutiner för att hålla rent och snyggt.</i>

Vattensäkerhet

Nr	Exempel på händelser	Sannolikhet	Konsekvens	Riskenivå	Åtgärd
V1	Vattenskada översvämning	1	2	2	Rådgör med GSN om rutiner för rengöring av dagsvattenbrunnar.

Fysisksäkerhet

Nr	Exempel på händelser	Sannolikhet	Konsekvens	Riskenivå	Åtgärd
F1	Flyktvägar blockeras till exempel med fordon	1	3	3	Informera ordningsvakter, polis och Gata/park. Begränsning av trafik. Kontinuerlig observation av närområdet Ta fram rutin/checklista.
F2	Yttre hot som kräver inrymning. Ex. pågående dödligt våld (PDV)	1	4	4	Utbilda valarbetare så att de vet hur de ska agera i en PDV situation. se dokumentet Den akuta hot- och våldssituationen på Insidan. För en dialog med lokala butiker för möjlighet till inrymning. Se även F3.
F3	Yttre hot som kräver inrymning. Exempelvis läckage för transport av farligt gods.	1	4	4	För en dialog med GSN om regler för transport av farlig gods. Dialog med TIB. För en dialog med lokala butiker för möjlighet till inrymning.
F4	Inbrott/ Skadegörelse	2	1	2	Polisanmälan, informera ordningsvakter. Ta fram rutin/checklista.
F5	Stöld av personliga ägodelar.	3	1	3	Rutin för att förvara personliga ägodelar Vid pågående brott ring 112 eller 114 14 för polisanmälan.
F6	Stöld av politiskmaterial.	1	1	1	Skapa rutin för att hantera avsaknad av material.

F7	Intrång under verksamhetstid med syfte att sabotera, störa mm.	2	1	2	Vid behov informera ordningsvakter som är på plats.
F8	Gömd person kvar i lokalen efter stängning.	1	1	1	Rutin för att se till att lokalen är tom innan man låser för dagen.
F9	Skymmande föremål framför stugan till exempel för att sabotera	1	2	2	Ta kontakt med Gata/park för borttagning av skymmande och lösa föremål. Dialog med Gata/park för översyn av områden.
F10	Förekomst av föremål som kan användas som tillhygge Dragarbrunnstorg Stadshusgatan/Centralstation	2	2	4	Ta kontakt med Gata/park för borttagning av skymmande och lösa föremål. Dialog med Gata/park för översyn av områden. Ta bort cyklar och sparkcyklar. Två soptunnor ska flyttas. Sparkcyklar tas bort.

Personsäkerhet

Nr	Exempel på händelser	Sannolikhet	Konsekvens	Riskenivå	Åtgärd
P1	Förekomst av vapen	1	3	3	Ta del av instruktion och rutin vid hotfulla situationer på Uppsala kommuns hemsida.
P2	Fysiska och verbala kränkningar mot valarbetare och/eller besökare	3	2	6	Se dokumentet Den akuta hot- och våldssituationen på Insidan. Skapa rutiner om det inte finns.
P3	Konflikt besökare emellan.	3	1	3	Skapa rutin för hantering av olika konfliktsituationer.

P4	Trängsel i området Risken är mest påtaglig vid Svartbäcksgatan/Celsiustorget	1	2	2	Skapa tillräckligt avstånd mellan valstugor. Tänk på att ha fria utrymningsvägar. Se till att flytta matvagnen som finns i området.
P5	Hotfull, konfrontativ gängbildning	1	2	2	Se dokumentet Den akuta hot- och våldssituationen på Insidan. Skapa rutiner om det inte finns.
P6	Valarbetare/besökare hamnar i cykelbana vid Stadshusgatan/Centralstation	2	2	4	Dialog med Gata/park om eventuellt behov av hinder mellan cykelbana och vallokaler till exempel suggor eller blomsterarrangemang.

Trafiksäkerhet

Nr	Exempel på händelser	Sannolikhet	Konsekvens	Riskenivå	Åtgärd
T1	Trafik Centralstation under flygdagen med extra busstrafik (risk för trängsel)	1	1	1	Placera busshållplatserna på områden E1, E2, C1 till C5 eller D1 (enligt skiss över busshållplatser resecentrum). Håll Valstugorna stängda vid tider för högst antal resenärer (tidig på morgon, ca klockan 14-15 på eftermiddag).
T2	Trafik Dragarbrunnsgatan (risk för personskada) 1. Lastbilstrafik 2. Entré till små butiker (vid sidan av hotellet)	3	2	6	Se till att begränsa trafiken på hela stråket. Ta kontakt med Gata/Park för fartbegränsande åtgärder. Se till att leveranser till små butiker som finns bakom hotellentré görs med kärror och inte bilar. Låg konsekvens på grund av begränsad hastighet på gatan (gånghastighet).

Övrigt

Nr	Exempel på händelser	Sannolikhet	Konsekvens	Riskenivå	Åtgärd
Ö1	Terrorattack	1	4	4	<i>Se Uppsala kommuns Risk och sårbarhetsanalys (RSA). Rutiner tas fram. Analysera risken i samband med till exempel trafik.</i>
Ö2	Avbrott i elförsörjning och/eller datornätverk	1	1	1	<i>Rutiner tas fram. Planera för alternativa ladd stationer och wifi nätverk. Se till att alltid komma till stugan med fulladdad utrustning.</i>
Ö3	Trafik Dragarbrunnsgatan (risk för personskada) 3. Lastbilstrafik 4. Entré till små butiker (vid sidan av hotellet)	3	2	6	<i>Se till att begränsa trafiken på hela stråket. Ta kontakt med Gata/Park för fartbegränsande åtgärder. Se till att leveranser till små butiker som finns bakom hotellentré görs med kärror och inte bilar. Låg konsekvens på grund av begränsad hastighet på gatan (gånghastighet).</i>
Ö4	Epidemi (begränsad sjukdomsbild)	1	1	1	<i>Följ Folkhälsa myndighets rekommendationer. Följ Region Uppsala och Uppsala kommuns rekommendationer.</i>
Ö5	Valarbetare plötslig allvarligt sjuk eller avliden.	1	3	3	<i>Ta fram rutiner och checklistor.</i>
Ö6	Värmebölja	2	1	2	<i>Placera solskydd (parasoller). Planera för tillgång av vätska. Följ Region Uppsala och Uppsala kommuns rekommendationer.</i>

Sammanfattning

Den visuella besiktningen av platserna indikerar generellt sett att de föreslagna platserna uppvisar likartade förutsättningar gällande säkerhet.

Den visuella analysen tillsammans med riskanalysen visar att alla tre föreslagna platser är lämpliga för ändamålet.

Vår inrådan är att ansvariga ser till att uppfylla rekommendationen med syfte att minimera konsekvenserna av riskerna. Det gäller främst riskerna F2, F3, F10, P2, T2 och Ö3. Resterande risker kan betraktas som acceptabla.

Positiva säkerhetsaspekter

- Stort flöde av människor på dagtid och kvällstid. Att många medborgare vistas och passerar dessa områden ökar den sociala preventionen. Det resulterar i att riskerna för oönskade händelser minskar.
- Alla platserna är öppna ytor med flera flyktvägar. Detta gäller speciellt Centralstationsområdet där **risk** för trängsel vid hot- och våldssituationer är i stort sett obefintlig. Området Svartbäcksgatan/Celsiustorget är känsligare utifrån trängselsynvinkel.
- På alla platserna är evakueringsmöjligheterna goda.
- Runtomsikt är bra på de tre platserna. Det finns inga stora föremål som skymmer funktionalitet av kamerabevakning (gäller inte Svartbäcksgatan/Celsiustorget) eller tillåter att människor gömmer sig eller döljer sin närvaro.
- Belysningen är bra på de föreslagna platserna båda platserna.
- Kamerabevakning finns vid Centralstationen. Kamerabevakning vid Dragarbrunnstorg under året.
- Trafiken: Generellt är trafiksituationen god och representerar inget hinder/risk för ändamålet.
 - Trafiken är obefintligt på Dragarbrunnstorg på dagtid.
 - Trafiken är intensivare vid Centralstationen men begränsad till bussar och taxibilar och flödet är välordnat.
- Vatten- och elförsörjningen är god på båda platserna.
- Tele- och dataförbindelser är goda på alla platserna.
- Risk för översvämningar är obefintlig på alla platserna.
- Alla tre föreslagna platserna ronderas av ordningsvakter (*Vid eventuell höjdrisk för våldsbrott bör det finnas möjlighet att förstärka den befintliga bevakningen*)
- Tillfartsvägarna är flera och utan hinder för räddningstjänsten eller andra insatsstyrkor.
- Den visuella besiktningen på platserna visar att det inte finns föremål som kan användas som tillhygge vid eventuella oroligheter och våldsbrott men se till att ta bort
 - Stolar, bord, cyklar, skyltar, avloppsgaller, små blomlådor, mm.
 - Centralstationen: Det finns två sopp korgar som bör tas bort.

Övriga säkerhetsaspekter och rekommendationer

Vid händelser av hot och våld kontaktas alltid polisen.

Många valarbetare är sannolikt inte förtroendevalda i kommunen och omfattas därmed inte av riktlinjen om stöds- och skyddsinsatser för förtroendevalda och kan t ex inte utrustas med kommunens personlarm.

Personsäkerheten är en viktig fråga för partiernas säkerhetsorganisationer.

Några exempel på frågeställningar att beakta:

Valstugans utformning invändigt

- Finns det anledning att tro att personer kommer att ta sig in i valstugan bör man se till att det inte finns föremål som kan användas som tillhyggen.
- Man bör även planera för hur man själv placerar sig i förhållande till de man möter.
- Det bör finnas möjlighet att först kunna lämna stugan vid behov.

Valstugornas placering i förhållande till varandra

- Det måste finnas fria reträttvägar
- Avståndet mellan stugorna: avståndet bör vara så stort att normal konversation inte hörs i ”grannstugan”.
- Placera inte föremål som skymmer sikten mellan stugorna inbördes (det är bra att alla som arbetar där har relativt fri sikt till varandra).

Valstugornas placering i förhållande till omgivningen

- Stugorna bör placeras så att man har relativt lång och fri sikt åt olika håll.